

FFÚ

VYSOKÁ ŠKOLA
EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA FINANCÍ A ÚČETNICTVÍ

ffu.vse.cz

Zdanění majetku, zdanění a sektorové politiky

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

1. Význam a charakteristika
2. Technika
3. Politická ekonomie majetkových daní

4. Zdanění nemovitostí
5. Zdanění čistého bohatství
6. Transferové daně

7. Zdanění a sektorové politiky

1. Význam a charakteristika

- Majetkové daně
 - Stavové veličiny (majetek)
 - Movitý nebo nemovitý majetek
 - Pravidelné x nepravidelné placení
 - Lokální x centrální výnos
 - Jednotlivci x firmy
 - *Daně z čistého bohatství*
 - *Daně z nemovitostí*
 - *Silniční (automobilová) daň?*
 - *Daně dědické a darovací*
 - *Daně ze zcizení majetku*
 - *Daně z kapitálových výnosů (integrované do ODD?)*

1. Význam a charakteristika

- Historie

- Zdanění nemovitostí základem daňových systémů ve starověku i středověku
 - Jednoduchá správa + obtížné úniky
- Postupný přerod majetkové zdanění → výnosové daně → zdanění příjmů
 - → pokles jejich rozpočtového významu
- V 19. století redistributivní nástroj (dědické daně)
- Postupně i nástroj selektivních politik (ochrana životního prostředí – DS; podpora podnikání – CGT apod.)

1. Význam a charakteristika

- Majetkové daně (4000) jako % HDP/TR; prům. OECD

	1965	1975	1985	1995	2005	2016
% HDP	1,9	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9
% TR	7,9	6,3	5,3	5,5	5,6	5,7

Zdroj: autor

2. Technika

- a) Předmět daně
 - majetek
- b) Osvobození, vynětí
 - Velmi různorodé podle typu daně a země – nelze nalézt univerzální pravidla
 - Typické jsou úlevy pro příbuzenské transfery majetku
- c) Základ
 - Jednotkový
 - Jednoduché
 - Menší prostor pro úniky
 - Neodráží platební schopnost
 - Hodnotový
 - Složitý – co cenové mapy?
 - Úniky
 - Odráží platební schopnost

2. Technika

— Cenové mapy

- www.cenovemapy.cz
- <http://cenovemapy.bezrealitky.cz/>
- <https://www.cenovamapa.eu/cnm/>
- <https://www.cenovamapa.org/>

2. Technika

d) Odpočty

- Není žádný jasný trend

e) Sazby

- Jednotkové sazby
 - klesá reálný výnos – nutná indexace
- Valorické – často vysoce progresivní

2. Technika

	ČESKÁ REPUBLIKA		FRANCIE		
	Daň z pozemků	Daň ze staveb	Daň z pozemků	Daň ze staveb	Daň z obydlí
Předmět daně	pozemky	stavby a jejich příslušenství	pozemky	stavby a jejich příslušenství	stavby k bydlení a jejich příslušenství do 1 km
Osvobození od daně	trvalé	trvalé	trvalé, dočasné a na poplatníka	trvalé, dočasné a na poplatníka	trvalé, dočasné a na poplatníka
Poplatník	vlastník	vlastník	uživatel	uživatel	uživatel
Základ daně	hodnotový a specifický	specifický	hodnotový	hodnotový	hodnotový
Sazba daně	pevná a relativní	pevná	relativní	relativní	relativní

Zdroj: autor

3. Politická ekonomie zdanění majetku

1. Výhody

- a) Zohledňují dostatečnou platební kapacitu
- b) Princip prospěchu
- c) Nemají distorzní účinky na práci
- d) Stimulují výnosnější nakládání s majetkem

3. Politická ekonomie zdanění majetku

2. Nevýhody

- a) Nerovné zdanění movitého a nemovitého majetku
- b) Negativní vliv na úspory
- c) Může být silně regresivní (ale i progresivní)
- d) Dvojití zdanění stejného objektu

3. Politická ekonomie zdanění majetku

- Ekvivalentní majetková a důchodová daň

		jen majetková daň	jen zdanění výnosů
majetek		500	500
roční daň z majetku	5%	25	0
výnos z majetku	15%	75	75
zdanění majetkových výnosů	1/3	0	25
majetek po zdanění + výnos po zdanění		550	550

Zdroj: autor

4. Daně z nemovitostí

- Předmětem pozemky a stavby
- Místní daně – viz data z RS OECD
- Různý význam pro obce (USA x ČR)
- Jednotkové nebo ad valorem sazby
- Neelastická nabídky → malý přesun (graf)
- Úlevy: státní a obecní majetek (USA: nezávislost obcí), infrastrukturní stavby, zemědělství, lesy, vodní plochy, veřejná prospěšnost apod.
- Základ: 1/Cena majetku = současná hodnota budoucích diskontovaných výnosů nebo 2/ renta z majetku

5. Daně z čistého bohatství

- Hrubé vs. Čisté bohatství
 - Nutno očistit o závazky k majetku
- Subjekt: Jednotlivci i firmy
- Placeny z příjmů, ne z prodeje majetku

- Jen 1/3 zemí OECD
 - centrální rozpočty, do 1 % HDP

- Doplněk ke zdanění příjmů – proti daňovým únikům u daní z příjmů

5. Daně z čistého bohatství

1. Jaký majetek zdanit?

- Ne umění, životní pojištění, penze, goodwill, autorská práva, pracovní kapitál (↔ budoucí příjmy)

2. Jak ho ocenit?

3. Kdo má být zdaňovaná jednotka (rodina)?

4. Nízké sazby – do 3 % (ale 2 % = 20% ODD!)

5. Nezdánitelná minima – mohou být vysoká

- FR 500 tis. USD na člena rodiny
- Úlevy na rodinný stav
- Stropy pro kombinaci ODD a DzČB
 - 70-80 % osobních příjmů

6. Každoroční placení (obvykle)

6. Daně z kapitálových transferů

- DDA a DDE
 - Nepravidelné, centrální daně (nejsou a AUS + CAN)
 - Úplatné a bezúplatné převody
 - Daně dědické vs. Daně z pozůstalosti
 - rozdíl mezi dědictvím a odkazem zemřelého
 - Nezdánitelná minima – snaha zjednodušit správu
 - Osvobození a úlevy dle rodinného stavu, veřejná prospěšnost
 - Progresivní sazby, společné pro DDA a DDE
 - Proč? → Omezení úniků
 - Vazba sazeb na příbuznost

6. Daně z kapitálových transferů

- Daně z převodu nemovitostí
 - Fiskální význam
 - Podvazují trh s nemovitostmi
 - Administrativní problémy a daňové úniky

7 Zdanění a sektorové politiky

- Základní ideál daňové politiky:

Daně jsou pouze zdroj příjmů vlády, nemají ovlivňovat a ani neovlivňují chování →

→ **NEUTRALITA**

- Realita:

Daně jsou ve všech vyspělých ekonomikách bez ohledu na politickou rétoriku více či méně využívány jako selektivní nástroj v sektorových politikách → **JSOU DISTORZNÍ**

7 Zdanění a sektorové politiky

- PIT – nástroje (1)
 1. Vynětí z předmětu
 2. Osvobození
 - Obecně pro celou daň stejný důsledek
 - Jen pro vybraný dílčí základ
 3. Účetnictví x evidence příjmů a výdajů x paušální daň
 - Zprůměrování příjmů za více období (kvůli progresi)
 4. Skutečné x paušální výdaje
 5. Nezahrnutí do základu daně
 6. Nákladový bonus

7 Zdanění a sektorové politiky

- PIT – nástroje (2)

- 7. Systémy ztrát

- Regulace uznatelných výdajů na ztráty
 - Regulace ztrát - jen pro určité typy příjmů

- 8. Daňové odpisy x účetní odpisy x neodpisování

- Rychlejší odpisování
 - Tax pooling x individuální odpisy

7 Zdanění a sektorové politiky

- PIT – nástroje (3)

- 9. Snížená sazba

- Snížená pro typy činností/příjmů
 - Snížená pro typy subjektů
 - Snížená pro oblasti

- 10. Slevy na dani

- Wastable = non refundable = ČR slevy
 - Non wastable = refundable = ČR bonus → neg. ODD

7 Zdanění a sektorové politiky

- PIT – nástroje (4)
 11. Zpomalení placení
 - Snížení počtu záloh
 - Snížení frekvence záloh
 - Jiné limity pro povinnost platit zálohy
 12. Administrativní zjednodušení
 - Registrace
 - Vyměření
 - Placení
 13. SZDZ
 - Rezidence
 - Zdroj příjmů
 - Systémy zamezení (zápočet, vynětí)
 -

7 Zdanění a sektorové politiky

- CIT – nástroje (1) - *obdobné jako u PIT, liší se jen mírně*
 1. Vynětí z předmětu
 2. Osvobození
 3. Nezahrnutí do základu
 4. Účetnictví x evidence příjmů a výdajů x paušální daň
 - Oceňování
 5. Skutečné x paušální výdaje
 - Nákladový bonus
 6. Systémy ztrát
 - Regulace uznatelných výdajů na ztráty
 - Regulace ztrát - jen pro určité typy příjmů?? – spíše ne
 - Tax loss carryforward (neomezeně x časové testy)
 - Tax loss carryback (neomezeně x časové testy)
 - Zápočty ztrát v holdingu

7 Zdanění a sektorové politiky

- CIT – nástroje (2)
 7. Daňové odpisy x účetní odpisy x neodpisování
 - Rychlejší odpisování
 - Tax pooling x individuální odpisy
 8. Snížená sazba
 - Snížená pro typy činností/příjmů
 - Snížená pro typy subjektů (SME)
 - Snížená pro oblasti
 9. Zpomalení placení
 -
 10. Administrativní zjednodušení
 -
 11. SZDZ....

7 Zdanění a sektorové politiky

- DPH - omezení harmonizací
 1. Vynětí – neekon. činnosti, prodej podniku, dárky
 2. Osvobození – viz finanční a pošt. služby (jde do obratu)
 - OPSNO = nulová sazba DPH (vývoz + intrak. plnění)
 - OPBNO = osvobozeno (zdravotní služby, školství)
 - Hranice pro povinnou registraci (a její definice)
 - Podle typu subjektu
 - Podle aktivity
 3. Definice zdanitelného plnění = předmět daně
 4. Okamžik uskutečnění ZP: např. stavebnictví – převzetí díla
 5. Základ = cena plnění
 6. Sazby - snížené/zvýšení sazby podle typu plnění
 - Pracovně náročné služby
 - Potraviny → zemědělství

7 Zdanění a sektorové politiky

- Majetkové daně

- 1. Daně z nemovitostí a z bohatství (NWT)

- Vynětí a osvobození
 - Nebo zrušení celé NWT
 - Základ (ad valorem x jednotkový)
 - Ocenění – zejména u NWT

- Odpočty

- Snížené sazby

- Slevy

stát + obce + NGOs + envi +
zemědělství

- Sazby

- Snížené/zvýšení sazby

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Nástroj	Výhody	Nevýhody
Vynětí z předmětu daně z příjmů	<ul style="list-style-type: none"> • využívá stávající konstrukci daní z příjmů • dopady na rozpočet jsou omezeny velikostí sazby daně • dopady na rozpočet jsou omezeny jen na ziskové subjekty 	<ul style="list-style-type: none"> • ztráta veřejných příjmů • neobvyklý prvek ve zdanění příjmů pro sektorovou politiku • nutno stanovit jednoznačné kritérium pro vynětí • vazba na mezinárodní zdanění • nutnost větších úprav výsledku hospodaření na základ daně • využitelné jen pro ziskové subjekty • nezohledňuje minulé pozitivní chování • nevyužijí dlouhodobě ztrátové subjekty • komplikuje systém pro správu daně i poplatníky

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Osvobození od daně z příjmů	<ul style="list-style-type: none"> • využívá stávající konstrukci daní z příjmů • dopady na rozpočet jsou omezeny velikostí sazby daně • již existují stejné prvky ve zdanění příjmů v oblasti ochrany ŽP • dopady na rozpočet jsou omezeny jen na ziskové subjekty 	<ul style="list-style-type: none"> • ztráta veřejných příjmů • nutno stanovit jednoznačné kritérium pro osvobození příjmů • vazba na mezinárodní zdanění • nutnost větších úprav výsledku hospodaření na základ daně • využitelné jen pro ziskové subjekty • nezohledňuje minulé pozitivní chování • nevyužijí dlouhodobě ztrátové subjekty • komplikuje systém pro správu daně i poplatníky
Nezahrnutí do základu daně	<ul style="list-style-type: none"> • viz vynětí a osvobození 	<ul style="list-style-type: none"> • viz vynětí a osvobození

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Nákladový bonus

- využívá stávající konstrukci daní z příjmů
- dopady na rozpočet jsou omezeny velikostí sazby daně a neúčinností pro tvorbu daňové ztráty
- již existují stejné prvky ve zdanění příjmů v oblasti ochrany ŽP
- dopady na rozpočet jsou omezeny jen na ziskové subjekty
- ztráta veřejných příjmů
- obvykle nevytváří daňovou ztrátu
- nutno stanovit jednoznačné kritérium, pro které náklady je použitelný → v praxi nutno dělit náklady? vazba na výsledek nebo na vstupy?
- využitelné jen pro ziskové subjekty, pokud není možný přesun do budoucnosti nebo netvoří ztrátu
- nezohledňuje minulé pozitivní chování
- nevyužijí dlouhodobě ztrátové subjekty

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Rychlejší odpisování

• v dlouhém období bez dopadů na veřejné rozpočty (jen cash-flow dopady) • využívá stávající konstrukci daní z příjmů • obdobné prvky jsou obvyklé v různých zemích • lze velmi jemně naladit pro specifické sektorové politiky • lze zavést tak, že zohledňuje minulé pozitivní chování • vytváří daňovou ztrátu	• cash-flow dopady na veřejné rozpočty • nutno stanovit jednoznačné kritérium, pro který majetek je použitelný → v praxi problémy se zařídováním • týká se jen majetku (investic) • nevyužijí dlouhodobě ztrátové subjekty, pokud je přesun ztráty omezen • komplikuje systém pro správu daně i poplatníky

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Snížená sazba daně

• využívá stávající konstrukce ale s novým pohledem • i u zdanění právnických osob existují v zahraničí různé sazby (ale dle velikosti) • lze jemně naladit pro specifické sektorové politiky a jejich cíle	• dopady na veřejné rozpočty • využívá stávající konstrukce ale s novým pohledem • vazba na mezinárodní zdanění • nutno stanovit jednoznačné kritérium, kdy se snížená sazba použije a pro jaké typy výnosů → v praxi problémy • týká se jak pořízení majetku tak ostatních nákladů • nevyužijí dlouhodobě ztrátové subjekty, pokud je přesun ztráty omezen • komplikuje systém pro správu daně i poplatníky, i když asi méně než některé změny v základu daně

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Absolutní slevy na dani

- využívá stávající konstrukce
- lze jemně naladit pro specifické sektorové politiky a jejich cíle
- lze dobře měřit dopady na veřejné rozpočty
- lze stanovit absolutní limity slev
- dopady na veřejné rozpočty
- vazba na mezinárodní zdanění
- nutno stanovit jednoznačné kritérium, kdy se sleva použije
- nevyužijí subjekty bez daně, pokud nepůjde slevu přenést do budoucna či minula
- komplikuje systém pro správu daně i poplatníky, i když méně než některé změny v základu daně

Zdroj: autor

7 Nástroje pro sektorové politiky

- Porovnání výhod možných nástrojů u zdanění z příjmů, systém lineárních sazeb – ŽP

Zpomalení plateb daní

- používá stávající konstrukce
- cash užitek pro poplatníky
- lze naladit hranicemi povinnosti platit/neplatit zálohy pro typ subjektu nebo převažující aktivity
- cash flow náklady pro stát
- obtížné pro odvětvové politiky nebo specifické činnosti - nejde dobře zacílit
- malá C-F užitek pro poplatníka – jen úrokové náklady

Zdroj: autor

7 Vybrané sektorové politiky

- Hlavní oblasti, kde se daně používají
 - 1. Horizontální témata**
 - Sociální politika
 - Redistribuce – bylo probráno průběžně u skupin daní
 - Zaměstnanost
 - *Zdraví*
 - *Stárnutí*
 - *Rodiny s dětmi*
 - *Postižení*
 - Životní prostředí
 - Podnikání
 - Vzdělání
 - Věda a výzkum

7 Vybrané sektorové politiky

- Hlavní oblasti, kde se daně používají

2. Vertikální témata (sektory)

- Zemědělství
- Průmysl a obchod – SME
- Služby
 - Doprava
 - Vzdělávání
 - Zdravotní služby
 - Bydlení
 - Finanční služby - úspory

7 Vybrané sektorové politiky

- **Téma: Zaměstnanost**
 - **Hlavní cíle**
 1. Podpora zaměstnanosti
 2. Zapojení znevýhodněných skupin
 - **Časté nástroje**
 - PIT/CIT - úlevy
 - Pojistné - úlevy
 - Zdanění/nezdanění dávek
 - Zdanění příjmů z dávek
 - Zdanění spotřeby z dávek
 - **Indikátory**
 - Net Social Expenditure
 - Adema, p. 29. daňové úlevy na soc. účely do 1 % HDP

7 Vybrané sektorové politiky

- **Téma: Zaměstnanost**

- **Příklady**

- Adema, p. 17: z 23 zemí zdaňuje dávky v nezaměstnanosti 6, zbytek u dlouhodobých příjemců ne nebo úlevy
 - Odpočty nebo slevy na zaměstnávání
 - Nižší sazby pojistného u starších zaměstnanců

- **Zdroje**

- EC (2009). Net expenditure on social protection benefits
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-09-102/EN/KS-SF-09-102-EN.PDF
 - OECD/Adema (2005). Net Social Expenditure.
<http://www.oecd.org/dataoecd/56/2/35632106.pdf>
 - OECD.StatExtracts http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SOCX_AGG

7 Vybrané sektorové politiky

- Téma: Zemědělství
 - Hlavní cíle
 1. Podpora produkce a kvality potravin
 2. Podpora ochrany krajiny
 3. Podpora zemědělského života
 - Časté nástroje
 - ODD/CIT
 - DPH
 - SSD
 - DzN
 - DDE

7 Vybrané sektorové politiky

- Téma: Zemědělství

- Indikátory

- TE jsou v odhadu podpory producentů (OECD -Producer Support Estimates – PSE)
 - USA – TE pro zemědělce 9 % z celkové úrovně podpor, v Austrálii je to 39 % z celkové podpory producentů

- Příklady

- úlevy na daních z pohonných hmot – největší TE
 - DDA+DDE – předávání farem
 - Vyhlazování příjmů – risk management

- Zdroje

- OECD (2005). Taxation and social security in agriculture, Paris. http://www.oecd.org/document/25/0,3343,en_2649_33773_36060334_1_1_1_1,00.html
 - Vilhelm (2009). Srovnání daňových systémů v zemědělství. http://kvf.vse.cz/storage/1239811467_sb_vilhelm.pdf

7 Vybrané sektorové politiky

- **Téma: Průmysl a obchod**

- **Hlavní cíle**

1. Podpora MSE
2. Podpora odvětví a regionů (uhlí, finance, doprava)
3. Inovace, VaV
4. Zaměstnanost v průmyslu

- **Časté nástroje**

- PIT+CIT
- DPH – limity pro registraci + osvobození
- DzN

- **Indikátory – Aid, % podle nástrojů + ml. Euro**

Share of each aid instrument in total aid to industry and services by Member State, % of total, annual average

	Grants	Tax exemptions	Equity participations	Soft loans	Tax deferrals	Guarantees
EU27	52	42	0	3	1	1
EU15	50	44	0	4	1	1
EU12	67	28	2	1	1	1
Belgium/Belgique/België	79	14	0	6	0	1
Bulgaria/България	46	46	0	1	0	7
Czech Republic/Česká republika	73	20	0	1	0	5
Czech Republic/Česká republika	644	178	0	12	0	45

Zdroj: autor, ec.europa.eu

7 Vybrané sektorové politiky

- Téma: Průmysl a obchod
 - Příklady
 - Vše, co připadá v úvahu dle části 1 prezentace, existuje
 - Zdroje
 - Scoreboard http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/stat_tables.html

7 Vybrané sektorové politiky

- Téma: Služby
 - Hlavní cíle
 1. Zaměstnanost
 2. Regionální rozvoj
 3. Inovace
 - Časté nástroje
 - PIC/CIT
 - DPH – snížená sazba
 - Indikátory
 - Viz průmysl – zahrnuto ve státní pomoci
 - Příklady
 - DPH – snížená sazba na pracovně náročné odvětví
 - Podpora horizontálních témat - VaV, vzdělávání, ...
 - Zdroje - Scoreboard

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

